GYS 2026

GYS

BELEDİYE VE BAĞLI KURULUŞLARI İLE MAHALLİ İDARE BİRLİKLERİ PERSONELİ

(4. GRUP)

GÖREVDE YÜKSELME

SINAVLARINA HAZIRLIK

KONU ANLATIMLI - SORU BANKASI

Soruların çözümlerine, kitabın baskı tarihinden sonraki güncellemelere ve konulardaki ek formlara erişebilmek için QR kodu okutunuz.

PEGEM AKADEMİ

Komisyon

BELEDİYE VE BAĞLI KURULUŞLARI İLE MAHALLİ İDARE BİRLİKLERİ PERSONELİ GÖREVDE YÜKSELME MÜDÜR VE HUKUK MÜŞAVİRİ SINAVLARINA HAZIRLIK KONU ANLATIMLI SORU BANKASI (4.GRUP)

ISBN 978-625-6829-88-6

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

4. Baskı: 2026, Ankara

Yayın-Proje: Pegem
Dizgi-Grafik Tasarım: Gülnur Öcalan
Kapak Tasarımı: Pegem

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi, Macun Mah. 204. Cad.
No: 141/A-33
Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: yayinevi@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 47865

ÖN SÖZ

Değerli Okuyucularımız;

Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Personeli Görevde Yükselme Sınavlarına Hazırlık Konu Anlatımlı Soru Bankası kitabımız, yayımlanan son sınav ilanındaki konular baz alınarak alanında uzman yazar komisyonumuz tarafından hazırlanmıştır. Yayınımızda yer alan bazı soruların çözümlerine, baskı tarihinden sonraki güncellemelerine ve konulardaki ek formlara erişebilmek için dış kapakta yer alan QR kodu okutunuz. Yayınımızdaki konularda teorik çerçeve net bir şekilde çizilmiş, çözümlü ve cevaplı testler ile pratiğe ilişkin çok sayıda örneğe yer verilmiştir. Anlatılan konuların zihinde somutlaşması için konuların arasına yazar notları, şemalar ve tablolar da eklenmiştir. Kitabımızda, daha önceki sınavlarda sorulmuş olan soru ve çözümler ilgili konuların arasına yerleştirilmiştir. Okuyucuların toplam iş yükü gözetilerek, öz ve net bilgilerden uzaklaşmadan, güncel ve çalışmalarını pekiştirecek yöntemleri sunmak amacıyla özenle hazırlanan bu yayınımızın sınava hazırlanan siz değerli okuyucularımıza katkı sağlamasını diliyoruz. Kitaba ilişkin sorularınızı yayinevi@pegem.net adresine e-posta yoluyla ya da 0538-5949240 numaralı telefona WhatsApp üzerinden iletmeniz yeterli olacaktır.

PEGEM Akademi Yayıncılık

DİKKAT

Bilindiği üzere, 4/07/2018 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 477 Sayılı Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'de (KHK), Cumhurbaşkanlığı Hükûmet Sistemi'ne yönelik "Bakanlar Kurulu, Başbakan" ibarelerine yönelik düzenlemeler yer aldı.

Söz konusu düzenlemeyle;

Yürütme maddeleri

MADDE 72 – (1) Yürürlükte bulunan kanun ve kanun hükmünde kararnameler ile 10/5/2018 tarihli ve 7142 sayılı Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan kanun hükmünde kararnamelerin yürütme maddelerinde Bakanlar Kurulu ve bakanlara yapılmış olan atıflar Cumhurbaşkanına yapılmış sayılır.

Tüzükler, Bakanlar Kurulu kararları ve yönetmelikleri

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten önce, bu Kanun Hükmünde Kararname ile değişiklik yapılan kanunların ilgili maddeleri gereğince yürürlüğe konulmuş olan tüzükler, nizamnameler, Başbakanlık ve Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılan yönetmelikler ile diğer işlemler yürürlükten kaldırılmadıkça geçerliliğini sürdürür." hükümlerine yer verilmiştir.

T.C. Anayasası'nın Geçici 21'inci maddesinde ise "Kanunlar ve diğer mevzuat ile Başbakanlık ve Bakanlar Kuruluna verilen yetkiler, ilgili mevzuatta değişiklik yapılıncaya kadar Cumhurbaşkanı tarafından kullanılır" hükmüne yer verilmiştir.

Diğer taraftan, kitabımızda, Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Personeli Ünvan Değişikliği Sınavına yönelik yer verilen konular http://www.mevzuat.gov.tr/ internet adresinden güncel olduğu düşünülerek aynısına yer verilmiştir. Ancak, bazı mevzuatlarda "Bakanlar Kurulu, Başbakan ve bakanlık isimleri" gibi ibarelerin güncellenmediği görülmüştür.

Okuyucularımızın, kitapta yer alan bazı mevzuatlarda ve çıkmış sorularda "Bakanlar Kurulu, Başbakan ve bakanlık isimleri" gibi ibarelerin yer alması halinde yukarıdaki kanun hükmünün göz önüne alınarak değerlendirmeleri gerekmektedir.

İÇİNDEKİLER

1. Bölüm: 5393 Sayılı Belediye Kanunu 1

2. Bölüm: 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu 29

3. Bölüm: 5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu 43

4. Bölüm: 442 Sayılı Köy Kanunu 60

5. Bölüm: 5355 Sayılı Mahallî İdare Birlikleri Kanunu 77

6. Bölüm: 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu 85

7. Bölüm: 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu 118

8. Bölüm: Osmanlı İmparatorluğu'ndan 1982 Anayasası'na Kadar Türkiye'nin Anayasal Geçmişine Bir Bakış 145

9. Bölüm: T.C. Anayasası 152

10. Bölüm: Türkiye'nin İdari Teşkilatı 200

11. Bölüm: 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu 210

12. Bölüm: Atatürk Düşünce Sistemi 256

13. Bölüm: Kamu İdareleri İle Mahalli İdarelerde Halkla İlişkiler ve İletişim 271

14. Bölüm: Resmî Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik 302

15. Bölüm: Noktalama İşaretleri 316

16. Bölüm: Yazım Kuralları 323

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

Madde 1- Bu Kanunun amacı, belediyenin kuruluşunu, organlarını, yönetimini, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usûl ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2- Bu Kanun belediyeleri kapsar.

Tanımlar

Madde 3- Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Belediye: Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisini,

b) Belediyenin organları: Belediye meclisini, belediye encümenini ve belediye başkanını,

c) Belde: Belediyesi bulunan yerleşim yerini,

d) Mahalle: Belediye sınırları içinde, ihtiyaç ve öncelikleri benzer özellikler gösteren ve sakinleri arasında komşuluk ilişkisi bulunan idarî birimi,

İfade eder..

İKİNCİ BÖLÜM

Belediyenin Kuruluşu ve Sınırları

Kuruluş

Madde 4- Nüfusu 5.000 ve üzerinde olan yerleşim birimlerinde belediye kurulabilir. İl ve ilçe merkezlerinde belediye kurulması zorunludur.

İçme ve kullanma suyu havzaları ile sit ve diğer koruma alanlarında ve meskûn sahası kurulu bir belediyenin sınırlarına 5.000 metreden daha yakın olan yerleşim yerlerinde belediye kurulamaz.

Köylerin veya muhtelif köy kısımlarının birleşerek belediye kurabilmeleri için meskûn sahalarının, merkez kabul edilecek yerleşim yerinin meskûn sahasına azami 5.000 metre mesafede bulunması ve nüfusları toplamının 5.000 ve üzerinde olması gerekir.

Bir veya birden fazla köyün köy ihtiyar meclisinin kararı veya seçmenlerinin en az yarısından bir fazlasının mahallin en büyük mülkî idare amirine yazılı başvurusu ya da valinin kendiliğinden buna gerek görmesi durumunda, valinin bildirimi üzerine, mahallî seçim kurulları, onbeş gün içinde köyde veya köy kısımlarında kayıtlı seçmenlerin oylarını alır ve sonucu bir tutanakla valiliğe bildirir.

İşlem dosyası valinin görüşüyle birlikte Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gönderilir.

Sınırların tespiti

Madde 5- Yeni kurulan bir belediyenin sınırları, kuruluşu izleyen altı ay içinde aşağıdaki şekilde tespit edilir:

a) Eskiden beri o yerleşim yerine ait sayılan tarla, bağ, bahçe, çayır, mera, otlak, yaylak, zeytinlik, palamutluk, fundalık gibi yerler ile kumsal ve plajlar belediye sınırı içine alınır.

b) Belediye sınırlarını dere, tepe, yol gibi belirli ve sabit noktalardan geçirmek esastır. Bunun mümkün olmaması durumunda, sınır düz olarak çizilir ve işaretlerle belirtilir.

c) Belediyenin sınırları içinde kalan ve eskiden beri komşu belde veya köy halkı tarafından yararlanılan yayla, çayır, mera, koru, kaynak ve mesirelik gibi yerlerden geleneksel yararlanma hakları devam eder. Bu haklar için sınır kâğıdına şerh konulur.

d) Çizilen sınırların geçtiği yerlerin bilinen adları sınır kâğıdına yazılır. Ayrıca yetkili fen elemanı tarafından düzenlenen kroki sınır tespit tutanağına eklenir.

Sınırların kesinleşmesi

Madde 6- Belediye sınırları, belediye meclisinin kararı ve kaymakamın görüşü üzerine valinin onayı ile kesinleşir.

Kesinleşen sınırlar, valilikçe yerinde uygulanmak suretiyle taraflara gösterilir ve durum bir tutanakla belirlenir. Kesinleşen sınır kararları ile dayanağı olan belgelerin birer örneği; belediyesine, mahallî tapu dairesine, il özel idaresine ve o yerin mülkî idare amirine gönderilir.

Kesinleşen sınırlar zorunlu nedenler olmadıkça beş yıl süre ile değiştirilemez.

Sınır uyuşmazlıklarının çözümü

Madde 7- Bir il dâhilindeki beldeler veya köyler arasında sınır uyuşmazlığı çıkması hâlinde ilgili belediye meclisi ve köy ihtiyar meclisi ile kaymakamın görüşleri otuz gün süre verilerek istenir. Vali, bu görüşleri değerlendirerek sınır uyuşmazlığını karara bağlar. Büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan ilçe ve ilk kademe belediyelerinin

PEGEM AKADEMİ

Padişahın bu anayasa döneminde önemli yetkileri bulunmaktadır:

- Meclisi açma-kapama
- Sürgün
- Sansür yetkisi
- Örgütlenme yasağı (Partiler için)

İkinci Meşrutiyet (1908)

- Padişah yetkileri Kanunuesasi ile sınırlandırılmıştır. Böylece parlamenter rejime geçiş sağlanmak istenilmiştir.
- **1909 Değişiklikleri:** Değişiklikler sayesinde gerçek anlamıyla Meşrutiyet gelmiştir. Temel hak ve özgürlükler genişletilmiştir. Sansür ve sürgün kalkmıştır. Örgütlenme yasağı kaldırılmıştır.
- Kanun teklifi için Heyet-i Mebusanın padişahtan izin alması şartı kaldırılmıştır.
- Padişahın doğrudan kullandığı yetkileri azaltılmıştır.
- Padişahın mutlak veto yetkisi geciktirici vetoya dönüştürülmüştür.
- Bakanlar Kurulu "Meclise Karşı" sorumlu hâle getirilmiştir. Böylece Osmanlı'da parlamenter rejimin izleri görülmeye başlanmıştır.

B. 1921 Anayasası

- TBMM, 20 Ocak 1921'de Türk Devletinin ilk anayasası olan 1921 Anayasası'nı ilan etmiştir.
- 23 maddelik kısa bir metindir. 1921 Anayasası, 1876 tarihli Kanunuesasi'yi resmî olarak yürürlükten kaldırmamıştır (İkili anayasal süreç).
- Yumuşak ve çerçeve nitelikli ilk ve tek anayasadır. Asli kurucu meclis tarafından hazırlanmıştır.
- Hükûmet sistemi olarak **meclis hükûmet sistemini**; kuvvetler birliği ve meclis üstünlüğü benimsenmiştir.
- Meclis seçimleri 2 yılda bir yapılır. Süresi biten milletvekilleri yeniden seçilebilirler.
- Hükûmetin doğal başkanı TBMM başkanıdır. Devlet başkanı yoktur.
- **Millî egemenlik ilkesinin kabul edildiği ilk anayasadır**. Anayasanın 1. Maddesine göre ''Egemenlik kayıtsız ve şartsız milletindir."
- İktisadi ve coğrafi açıdan ülke vilayetlere, vilayetler kazalara, kazalar da nahiyelere ayrılmıştır.
- 1921 Anayasası'nda, yargı ile temel hak ve hürriyetlerden hiç bahsedilmemiştir.

II. TBMM Döneminde, 29 Ekim 1923'te Cumhuriyetin ilanı ile Teşkilatı Esasiye Kanunu'nda şu değişiklikler yapılmıştır:

- "Türkiye Devleti'nin hükûmet şekli cumhuriyettir.'' maddesi anayasaya girmiştir.
- Cumhurbaşkanının TBMM içinden ve TBMM üyeleri tarafından seçilmesi kararı alınmıştır.
- Cumhurbaşkanı TBMM üyeleri tarafından bir seçim dönemi için 4 yıllığına seçilir ve süresi bitenler yeniden seçilebilir.
- Devletin başkanı Cumhurbaşkanıdır.
- ''Devletin dini İslam'dır.'' ibaresi anayasaya eklenmiştir.
- ''Devletin dili Türkçedir.'' ibaresi anayasaya eklenmiştir.

C. 1924 Anayasası

- II. TBMM tarafından 20 Nisan 1924'te kabul edilen 1924 Anayasası'nın ilk adı 1921 Anayasası'nda olduğu gibi ''Teşkilat-ı Esasiye Kanunu''dur.
- Anayasanın 1'inci maddesine göre, "Türkiye Devleti bir Cumhuriyet'tir."
- Cumhuriyetin ilanından sonra kabul edilen ilk anayasadır.
- Başkentin Ankara olduğu hükme bağlanmıştır. Seçimler dört yılda bir yapılmaktadır.

Hükûmet Sistemi: 1924 Anayasası'nın kurduğu hükûmet sistemi, bazı yönleriyle meclis hükûmeti sistemine, diğer bazı yönleriyle de parlamenter sisteme benzemektedir. Bu nedenle, 1924 Anayasası bir **"karma sistem"** benimsemiştir. Bu sisteme de **"kuvvetler birliği ve görevler ayrılığı sistemi"** ismi verilmektedir.

- **Temel Hak ve Hürriyetler:** 1924 Anayasası, "Türklerin Hukuk-u Ammesi (Türklerin Kamu Hakları)" başlığı taşıyan beşinci faslında düzenlemiştir. Ancak sosyal ve ekonomik haklara değinmemiştir.
- **Demokrasi Anlayışı:** 1924 Anayasası, "çoğulcu" değil, **"çoğunlukçu demokrasi"** anlayışına sahiptir. Çoğunlukçu demokrasi anlayışına göre, çoğunluğun yönetme hakkı mutlaktır bu hak azınlık hakları vb. nedenlerle sınırlandırılmamalıdır. Meclisin iradesi sınırsızdır ve Mecliste çoğunluğu elinde bulunduran parti veya grup istediğini yapmakta serbesttir.
- **1924 Anayasası** "katı" bir anayasadır. Devlet şeklinin Cumhuriyet olduğuna ilişkin Anayasanın birinci maddesinin değiştirilmesi teklif dahi edilemez.

- Temel hak ve özgürlüklere önem vermeyen, çoğunlukçu bir anayasadır. Otorite hürriyet dengesinde otorite yönünde ağırlığını artırmıştır.
- Bu Anayasa yürütmeyi ve özellikle Cumhurbaşkanını güçlendiren bir anayasa olmuştur.
- 1982'de parlamentodaki tıkanıklıkları giderici hükümlere yer verildi; Parlamento'daki tıkanıklıkların giderilmesine **parlamentonun rasyonelleştirilmesi** ifadesi de kullanılmaktadır.

İlk kez 1982 Anayasası'nda yer alan kurumlar ve düzenlemeler:

- Devlet Denetleme Kurulu
- Yükseköğretim Kurulu
- Hâkimler ve Savcılar Kurulu
- Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu
- Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (2005)
- Kamu Denetçiliği Kurumu (2010)
- Ekonomik ve Sosyal Konsey (2010)
- Vakıf Üniversiteleri
- TBMM dışından da Cumhurbaşkanı seçilebilmesi
- Cumhurbaşkanı kararnamesi ve olağanüstü hâl kanun hükmünde kararnameleri

- **1982 Anayasası,** başlangıç metni ile başlar. 7 kısım, 177 madde ve 21 geçici maddeden oluşur.
  - I. Kısım; genel hükümler,
  - II. Kısım; temel hak ve hürriyetler,
  - III. Kısım; cumhuriyetin organları,
  - IV. Kısım; mali ve ekonomik hükümler,
  - V. Kısım; çeşitli hükümler,
  - VI. Kısım; geçici hükümler,
  - VII. Kısım; son hükümlerden oluşmaktadır.
- Başlangıç metni, 177 madde ve 21 geçici madde Anayasa metnine dahildir. Ancak maddelerin sıralanışını gösteren **madde kenar başlıkları** anayasa metnine dahil değildir.

1961 Anayasası ile 1982 Anayasası Karşılaştırması

1961 Anayasası	1982 Anayasası
Askerî darbe sonucu hazırlanmıştır.	Askerî darbe sonucu hazırlanmıştır.
Bir tarafında askerlerin olduğu kurucu Meclis tarafından hazırlamıştır.	Bir tarafında askerlerin olduğu Kurucu Meclis tarafından hazırlanmıştır.
Halkoyuna sunulmuştur.	Halkoyuna sunulmuştur.
Temsilciler Meclisi daha temsilî niteliktedir. Tek bir parti (Demokrat Parti) dışında diğer siyasi partiler Anayasanın hazırlanmasına katılmışlardır.	Danışma Meclisi daha az temsilî niteliktedir. Hiçbir siyasi parti anayasanın hazırlanmasına katılmamıştır.
Anayasa hazırlanma sürecince sadece tek bir parti (Demokrat Parti) kapatılmıştır.	Anayasa hazırlanma süresince tüm siyasi partiler kapatılmıştır.
İnsan haklarına dayalı devlet ilkesini benimsemiştir.	İnsan haklarına saygılı devlet ilkesini benimsemiştir.
Millî devlet ilkesi benimsenmiştir.	Atatürk milliyetçiliği ilkesi benimsenmiştir.

PEGEM AKADEMİ

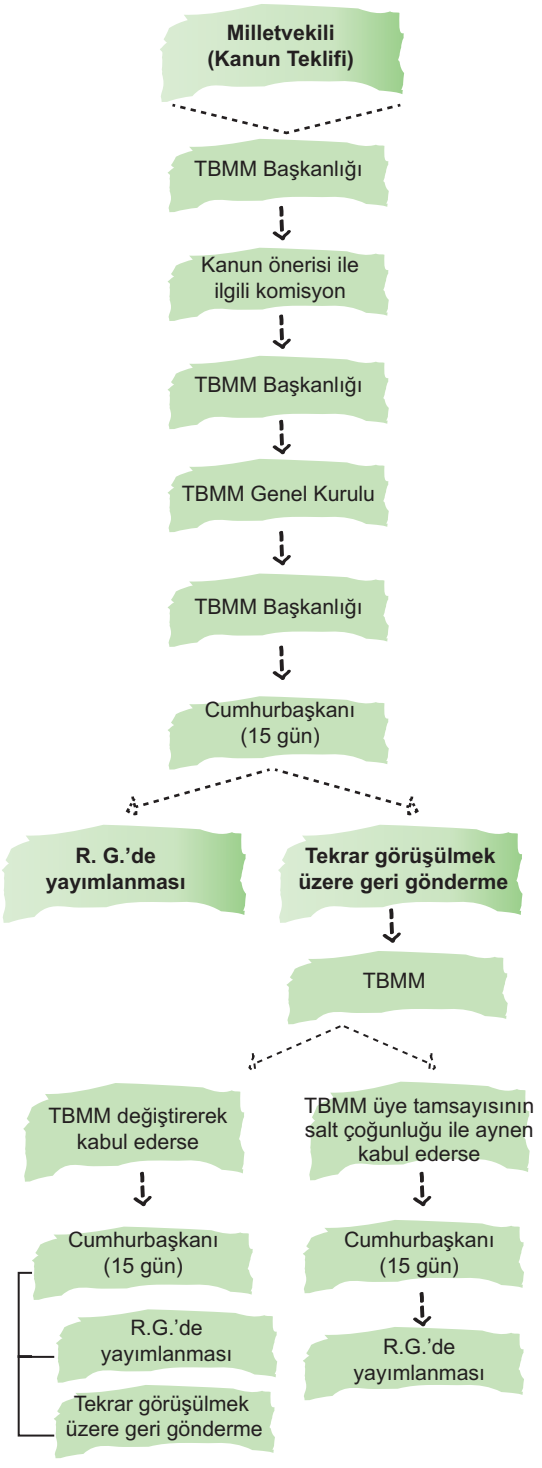

Not

Cumhurbaşkanının kanunları veto yetkisi mutlak değil güçleştirici vetodur. Meclisin üye tamsayısının saltçoğunluğu ile aynen kabul ettiği kanunları Cumhurbaşkanı yayımlamak zorundadır.

Kanunların Yürürlüğe Girmesi

✓ 10 sayılı Cumhurbaşkanı Kararnamesine göre, ayrıca bir yürürlülük tarihi belirtilmeyen kanunlar, Cumhurbaşkanı kararnameleri ve yönetmelikler Resmî Gazete'de yayımlandığı gün yürürlüğe girer.

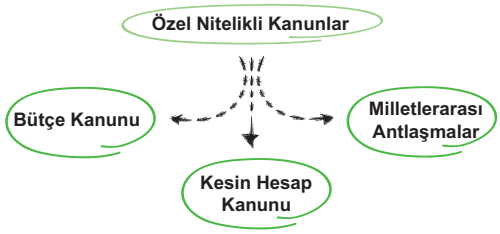

I. Bütçe ve Kesin Hesap Kanunu

✓ Kamu idarelerinin ve kamu iktisadi teşebbüsleri dışındaki kamu tüzel kişilerinin harcamaları yıllık bütçelerle yapılır. Mali yıl başlangıcı ile merkezi yönetim bütçesinin hazırlanması, uygulanması ve kontrolü ile yatırımlar veya bir yıldan fazla sürecek iş ve hizmetler için özel süre ve usuller kanunla düzenlenir.

✓ Bütçe Kanunu'na, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz.

✓ **Cumhurbaşkanı** bütçe kanun teklifini, mali yılbaşından **en az yetmiş beş gün önce**, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar. Bütçe teklifi Bütçe Komisyonunda görüşülür.

✓ Komisyonun **elli beş gün içinde** kabul edeceği metin Genel Kurulda görüşülür ve mali yılbaşına kadar karara bağlanır.

✓ Bütçe Kanunu'nun süresinde yürürlüğe konulamaması hâlinde, geçici Bütçe Kanunu çıkarılır. Geçici Bütçe Kanunu'nun da çıkarılamaması durumunda, yeni Bütçe Kanunu kabul edilinceye kadar bir önceki yılın bütçesi yeniden değerleme oranına göre artırılarak uygulanır.

✓ Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Genel Kurulda kamu idare bütçeleri hakkında düşüncelerini her bütçenin görüşülmesi sırasında açıklarlar, gider artırıcı veya gelirleri azaltıcı önerilerde bulunamazlar.

✓ Genel Kurulda kamu idare bütçeleri ile değişiklik önergeleri, üzerinde ayrıca görüşme yapılmaksızın okunur ve oylanır. Merkezi yönetim bütçesiyle verilen ödenek, harcanabilecek tutarın sınırını gösterir.

✓ Harcanabilecek tutarın Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile aşılabileceğine dair Bütçe Kanununa hüküm konulamaz. Cari yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik teklifleri ile cari ve izleyen yılların bütçelerine mali yük getiren tekliflerde, öngörülen giderleri karşılayabilecek mali kaynak gösterilmesi zorunludur.

APEGEM AKADEMİ

3. İlişkili Kuruluşlar

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda belirtilen denetleyici ve düzenleyici kuruluşlar bir bakanlığın ilişkili kuruluşu olarak tanımlanır. İlişkili kuruluşların kamu tüzel kişiliği ve ayrı bütçeleri vardır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda belirtilen denetleyici ve düzenleyici kuruluşlar şunlardır;

İLİŞKİLİ KURUL VE KURUMLAR	İLİŞKİLİ OLDUĞU BAKANLIK
Radyo ve Televizyon Üst Kurulu	Kültür ve Turizm Bakanlığı
Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı
Sermaye Piyasası Kurulu	Hazine ve Maliye Bakanlığı
Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu	Hazine ve Maliye Bakanlığı
Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
Kamu İhale Kurumu	Hazine ve Maliye Bakanlığı
Rekabet Kurumu	Ticaret Bakanlığı
Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu	Hazine ve Maliye Bakanlığı
Kişisel Verileri Koruma Kurumu	Adalet Bakanlığı
Nükleer Düzenleme Kurumu	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu	Hazine ve Maliye Bakanlığı

NOT: Türkiye İstatistik Kurumu, kamu tüzel kişilik kazandı ve Hazine ve Maliye Bakanlığının ilişkili kuruluşu oldu. Ancak Türkiye İstatistik Kurumu düzenleyici kuruluş değildir.

2) TAŞRA TEŞKİLATI

Genel idarenin (merkezi) aldığı kararların ve üstlendiği hizmetlerin ülke genelinde dengeli bir şekilde sunulmasını sağlama amacı ile kurulan başkentin dışındaki birimlerdir. Taşra teşkilatı merkezi idarenin hiyerarşisine tabi ve devlet tüzel kişiliği içerisinde yer alan örgütlenmedir.

1982 Anayasası'nın 126. maddesine göre; Türkiye, merkezi idare kuruluşu bakımından, coğrafya durumuna, ekonomik şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre; illere ve iller de diğer kademeli bölümlere ayırılır.

DİKKAT

Anayasanın 126. maddesinde sadece il tanımlaması yapılmıştır. Dolayısı ile ilçe örgütlenmesi anayasada belirtilmemiştir.

Dolayısı ile taşra teşkilatlanması içerisinde "il Genel İdaresi" ve "İlçe Genel İdaresi" yer almaktadır.

1. İL GENEL İDARESİ

İl yönetimler ülkemizdeki en büyük mülki idare birimleridir. 1982 Anayasası'nın 126. maddesine göre; illerin yönetimi yetki genişliği esasına göre yönetilir. Yetki genişliği sadece il valileri tarafından kullanılabilen bir yetkidir.

İllere yönelik olarak yapılacak düzenlemeler ve il yönetiminin esasları 5442 sayılı il İdaresi Kanunu'nda belirtilmiştir. Kanuna göre;

APEGEM AKADEMİ

- İllerin kurulması, kaldırılması, merkezlerinin belirtilmesi, adlarının değiştirilmesi kanun ile yapılır.
- İllerin sınır değişikliği ise Cumhurbaşkanı onayı ile yapılır.
- İl yönetimi üç ana birimden oluşur; "Vali", "İl İdare Kurulu", "İl İdare Şube Başkanları".

a. Vali

Vali, il yönetimi içerisinde yer alan ve bir ildeki en üst mülki amirdir. Anayasa'da belirtildiği üzere yetki genişliği çerçevesinde ilin yönetiminden sorumludur.

- Vali, ilde Cumhurbaşkanının temsilcisi ve idari yürütme vasıtasıdır. Valiler, ilin genel idaresinden Cumhurbaşkanına karşı sorumludur. Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar, görevlerine ait işleri için valilere re 'sen emir ve talimat verirler.
- Valiler doğrudan Cumhurbaşkanı kararı ile atanırlar. Vali olarak atanabilmenin şartları ise Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile belirtilmiştir. Kararnameye göre vali olarak atanabilmenin şartları şunlardır;

- 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda belirtilen devlet memuru olmanın genel şartlarını taşıyor olmak,
- En az 4 yıllık bir yükseköğrenim programından mezun olmak,
- Kamuda ya da sosyal güvenlik kurumlarına tabi olan özel sektör alanında en az 5 yıl çalışmış olmak.

- **Genel Görevleri:** ilin en üst mülki ve hiyerarşik amiri olan vali 'ye ilişkin olarak 5442 sayılı il İdaresi Kanunu'nda birçok görev tanımlaması yapılmıştır. Kanunda belirtilen genel görevleri şunlardır;